

УДК 377.111.3
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/31.214100>

Анастасія ДЕНИСОВА,
orcid.org/0000-0003-4014-9312
виконувач обов'язків заступника директора з навчальної роботи
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(Біла Церква, Київська область, Україна), dipodenisova@gmail.com

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

У статті визначено, що на сучасному етапі розвитку національної системи освіти особливої уваги, реформування та модернізації потребує система підготовки та підвищення кваліфікації керівних і педагогічних працівників закладів освіти, у т. ч. у контексті вирішення проблем впровадження механізмів моніторингу якості, визначення та дотримання відповідних організаційно-педагогічних умов моніторингу якості підвищення кваліфікації фахівців, зокрема у галузі професійної (професійно-технічної) освіти для максимального врахування запитів та очікувань ключових стейкхолдерів. Проведено аналіз психолого-педагогічної, соціологічної літератури, сучасного стану дослідження проблеми моніторингу якості підвищення кваліфікації фахівців у галузі професійної (професійно-технічної) освіти (П(ПТ)О). Комплекс організаційно-педагогічних умов моніторингу якості підвищення кваліфікації фахівців П(ПТ)О реалізовується у таких напрямках, як: нормативно-правове забезпечення, що інституалізує моніторинг якості підвищення кваліфікації фахівців П(ПТ)О; формування контуру з організації взаємодії та взаємовідносин працівників, котрі здійснюють моніторинг, впорядкування структури горизонтальних і вертикальних зв'язків і відповідних інформаційних потоків в організаційній структурі закладу освіти; матеріально-технічне забезпечення моніторингу; створення та розвиток єдиної інформаційно-комунікаційної екосистеми; сприяння розвитку компетентностей у проведенні моніторингових досліджень управлінської та / або власної професійної діяльності (як засобу рефлексивної діяльності) педагогічного працівника ЗП(ПТ)О та педагогічного акмепрофесіогенезу. Таким чином, створення означених умов скеровує моніторингову діяльність у закладі освіти на дотримання показників якості підвищення кваліфікації педагогічних працівників ЗП(ПТ)О відповідно до заявлених цілей, встановлених законодавством та / або договором про надання освітніх послуг, суспільних вимог і потреб ключових стейкхолдерів.

Ключові слова: якість освіти, моніторинг якості, підвищення кваліфікації, моніторингові дослідження, організаційно-педагогічні умови моніторингу.

Anastasiia DENYSOVA,
orcid.org/0000-0003-4014-9312
Acting Deputy Director of Education
Bila Tserkva Institute of Continuing Professional Education
of the University of Education Management
(Bila Tserkva, Kiev region, Ukraine) dipodenisova@gmail.com

ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS OF QUALITY MONITORING OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF SPECIALISTS OF VOCATIONAL EDUCATION

This article defines that at the current stage of development of the national education system special attention, reform and modernization requires a system of training and retraining of managers and teachers of educational institutions, including in the context of solving problems of implementing quality monitoring mechanisms, defining and complying with relevant organizational pedagogical conditions for monitoring the quality of professional development, in particular in the field of vocational education to maximize the demands and expectations of key stakeholders. The analysis of psychological and pedagogical, sociological literature, the current state of research on the problem of monitoring the quality of professional development in the field of vocational education.

The set of organizational and pedagogical conditions for monitoring the quality of professional development of specialists of vocational education is implemented in the following areas: regulatory and legal support, which institutionalizes the monitoring of quality training of specialists in the field of vocational education; formation of a contour for the organization of interaction and relationships of employees who monitor, streamlining the structure of horizontal and vertical connections and relevant information flows in the organizational structure of the educational institution;

logistical support of monitoring; creation and development of a single information and communication ecosystem; promoting the development of competencies in conducting monitoring research of managerial and / or own professional activity (as a means of reflective activity) of specialists of vocational education and pedagogical acme-professionogenesis. Thus, the creation of these conditions directs the monitoring activities in the educational institution to comply with the quality indicators of professional development of specialists of vocational education by the stated objectives established by law and / or contract for educational services, social requirements and needs of key stakeholders.

Key words: *quality of education, monitoring the quality, professional development, monitoring research, organizational and pedagogical conditions of monitoring.*

Постановка проблеми. Політична, економічна та культурна інтеграція України до європейського простору ставить перед системою освіти актуальні завдання забезпечення рівного доступу громадян до освіти, академічної свободи та мобільності, створення умов для підвищення освітнього рівня населення та формування ключових, професійних компетентностей, сприяння навчанню впродовж життя, якості освіти. Базовою ланкою освіти впродовж життя варто вважати освіту дорослих, соціальне значення якої полягає, по-перше, у динамічному реагуванні на суспільно-політичні перетворення у державі, адаптації до мінливих умов ринку праці, підвищенні рівня компетентності та професіоналізму дорослого населення, по-друге, у задоволенні потреб кожної людини у безперервному власному розвитку, самоактуалізації, самовдосконаленні, акме-професіогенезі, зокрема освітянської спільноти як рушія змін в освіті та суспільстві. Отже, особливої уваги, реформування та модернізації потребує система підготовки та підвищення кваліфікації керівних і педагогічних працівників закладів освіти, у т. ч. у контексті вирішення проблем впровадження механізмів моніторингу якості, визначення та дотримання відповідних організаційно-педагогічних умов моніторингу якості підвищення кваліфікації фахівців, зокрема у галузі професійної (професійно-технічної) освіти для максимального врахування запитів та очікувань ключових стейкхолдерів.

Аналіз досліджень. Теоретичною основою дослідження стали праці провідних вчених у галузі освітнього моніторингу І. Анненкової, Г. Сльникової, В. Зінченка, О. Ляшенка, О. Локшиної, Т. Лукіної, З. Рябової та ін. Питання теорії та методики підвищення кваліфікації фахівців освітньої галузі розглядалися у роботах В. Олійника, В. Сидоренко, Т. Сорочан. Наукові розвідки педагогічних, організаційно-педагогічних умов, оптимізації освітнього процесу представлено у дослідженнях Ю. Бабанського, Л. Вигоцького, Е. Зеєра, О. Пехоти, А. Семенової, Є. Хрикова. Детально аналізують питання розробки умов успішного проведення моніторингу якості професійної підготовки І. Гириловська, І. Денько-

вич, О. Самодумська. Автором проводиться аналіз моніторингу якості підвищення кваліфікації фахівців у галузі професійної (професійно-технічної) освіти, результатом представленого етапу дослідження є уточнення організаційно-педагогічних умов здійснення означеної діяльності.

Аналіз психолого-педагогічної, соціологічної літератури, сучасного стану дослідження проблеми моніторингу якості підвищення кваліфікації фахівців у галузі професійної (професійно-технічної) освіти (далі – П(ПТ)О) дозволяє виявити певні суперечності, зокрема: між об'єктивною потребою оцінки якості підвищення кваліфікації та включенням споживачів освітніх послуг та інших зацікавлених осіб в оцінку діяльності системи освіти, аналізом рівня задоволеності їхніх запитів і потреб; між об'єктивною необхідністю впровадження системи моніторингу якості підвищення кваліфікації педагогічних кадрів П(ПТ)О і недостатньо визначеними організаційно-педагогічними умовами його реалізації в закладах вищої та післядипломної освіти, недостатністю методичних рекомендацій щодо його практичної реалізації для керівників, науково-педагогічних і педагогічних працівників; між зростаючими вимогами, що пред'являються до організації систем інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів у закладах освіти для досягнення конкурентних переваг і завоювання стійких позицій на ринку освітніх послуг, і їх здійсненням за умов недостатньої інформованості, фрагментарності й епізодичності зворотного зв'язку зі стейкхолдерами.

Ці суперечності визначили проблему нашого дослідження – організаційно-педагогічні умови моніторингу якості підвищення кваліфікації фахівців у галузі П(ПТ)О.

Мета статті полягає у теоретичному аналізі організаційно-педагогічних умов моніторингу якості підвищення кваліфікації фахівців у галузі П(ПТ)О.

Виклад основного матеріалу. Поняття «умова» відображене у науковій літературі та дослідженнях сучасних учених. Так, у філософському словнику «умова» трактується як різноманіття об'єктивного світу, який є зовнішнім щодо

предмета (Фролов та ін., 1991: 497). В іншому визначенні до поняття «умови» включено також і внутрішні властивості об'єкта, крім зовнішніх щодо нього чинників, що окремо від безпосередніх причин не можуть породити наслідків, але вони є сприятливим і необхідним середовищем для розвитку причинно-наслідкових взаємодій. Філософський енциклопедичний словник визначає умову як те, від чого залежить щось інше (що зумовлюється); істотний компонент комплексу об'єктів (речей, їх станів, взаємодій), із наявності якого з необхідністю випливає існування цього явища (Льбачев та ін., 1983: 707). Тож сукупність конкретних умов об'єкта (явища) утворює середовище його протікання. На рівні спостережень і експерименту, як зазначає професор П. Дишлевий, під умовами пізнання розуміється фон досліджуваних речей і процесів.

У мовних словниках знаходимо низку тлумачень поняття «умова»: 1. Взаємна усна чи письмова домовленість про що-небудь; угода, договір. 2. Вимога, пропозиція, які висувуються однією зі сторін, що домовляються про що-небудь, а також при укладанні угоди, договору. 3. Необхідна обставина, яка робить можливим здійснення, створення, утворення чого-небудь або сприяє чомусь. 4. Обставини, особливості реальної дійсності, за яких відбувається або здійснюється що-небудь. 5. Правила, що існують або встановлені в тій чи іншій галузі життя, діяльності, які забезпечують нормальну роботу чого-небудь. 6. Сукупність даних, положення, що лежать в основі чого-небудь. 7. Взаємні зобов'язання сторін, які домовляються, запропоновані для укладення, дотримання угоди, договору (Білодід, 1970–1980; Бусел, 2005).

На переконання науковця Є. Хрикова, педагогічні умови у структурі наукового знання і педагогічних досліджень мають певне значення, місце та властивості, а саме мають бути обґрунтованими, відповідати вимогам наукової новизни, не можуть суперечити прояву педагогічних закономірностей, принципів і правил, повинні бути спрямовані на підвищення ефективності педагогічної діяльності та мати практичну, нормативну спрямованість; однак імовірнісний характер педагогічних умов, як і педагогічних систем загалом, не може гарантувати отримання певного результату, але підвищує імовірність його досягнення (Хриков, 2018: 294).

До проблеми педагогічних умов зверталось чимало авторів, котрі вважають, що педагогічні умови є сукупністю або системою заходів педагогічного впливу або певних можливостей, від яких

залежить досягнення мети. Так, засновник теорії оптимізації навчання Ю. Бабанський характеризує педагогічні умови як чинники (обставини), від яких залежить ефективність функціонування педагогічної системи (Бабанський, 1989: 115). На думку Е. Зеєра, педагогічні умови – це різноманітні обставини процесу освіти, що забезпечують досягнення поставленої мети (Зеєр, 1998: 98). Українська дослідниця О. Пехота як педагогічні умови визначає систему певних форм, методів, матеріальних умов, реальних ситуацій, які об'єктивно склалися чи суб'єктивно створені, необхідних для досягнення конкретної педагогічної мети (Пехота, 2003: 87). Вчений Л. Віготський розглядає поняття «умова» як сукупність об'єктивних можливостей змісту навчання, методів, організаційних засобів його здійснення, коли забезпечується успішне вирішення поставленого завдання педагогічного спрямування (Віготський, 1991: 285). Близьке за тлумаченням визначення надає К. Костюченко, котрий зазначає, що педагогічні умови – це сукупність об'єктивних можливостей, обставин і заходів педагогічного процесу, яка виступає результатом цілеспрямованого відбору, конструювання і використання елементів змісту, методів, а також організаційних форм навчально-виховного процесу для досягнення поставлених цілей (Костюченко, 2011: 5). В. Манько педагогічні умови витлумачує як взаємопов'язану сукупність внутрішніх параметрів і зовнішніх характеристик функціонування, що забезпечує високу результативність навчального процесу і відповідає психолого-педагогічним критеріям оптимальності (Манько, 2000). У словнику-довіднику із професійної педагогіки В. Стасюк надає визначення педагогічних умов як обставин, за яких відбувається цілісний продуктивний педагогічний процес професійної підготовки фахівців, що опосередковується активністю особистості, групою людей (Стасюк, 2006: 243).

Оскільки термін «організаційно-педагогічні» є складним прикметником, який містить два змістові складники поняття «умови», а саме педагогічний (розглянуто вище) й організаційний, додатково варто розглянути поняття «організація». Як відомо, термін «організація» може використовуватися в декількох значеннях: по-перше, у своєму класичному тлумаченні, це група людей, діяльність яких свідомо координується для досягнення загальної мети або цілей (Мескон та ін., 1997), по-друге, форма усталеного взаємозв'язку елементів системи відповідно до законів її існування; процес або стан упорядкування, будова, тип функціонування системи тощо (Шинкарук, 2002). Отже,

організація (організування) – це свідомий процес, спрямований на об'єднання та впорядковану взаємодію елементів у ціле, внаслідок чого утворюється життєздатна, продуктивна, стійка система (Терещенко, 2015).

Тези, запозичені зі статті «Аналіз поняття «педагогічні умови»: сутність, класифікація», дозволяють виділити низку ознак, характерних для цього поняття: 1) такий вид умов розглядається вченими як сукупність цілеспрямовано сконструйованих можливостей змісту, форм, методів цілісного педагогічного процесу (заходів впливу), які сприяють успішному вирішенню завдань педагогічного процесу; 2) сукупність заходів впливу, що відображає умови, які лежать в основі управління педагогічною системою (освітнім процесом або його складниками) в тій чи іншій ситуації; 3) зазначені заходи характеризуються взаємозв'язком і взаємозумовленістю, забезпечуючи у своїй єдності ефективність вирішення поставлених освітніх завдань; 4) основною функцією організаційно-педагогічних умов є організація таких заходів впливу, що забезпечують цілеспрямоване, заплановане управління розвитком цілісного педагогічного процесу, тобто управління процесуальним аспектом педагогічної системи; 5) сукупність організаційно-педагогічних умов підбирається з урахуванням структури реалізованого процесу (Іпполітова, Стерхова, 2012: 11–12).

Як показують дослідження, необхідність моніторингу підвищення кваліфікації фахівців викликана новими вимогами до якості освіти й освітньої діяльності, визначення її відповідності заявленим цілям, встановленим законодавством та / або договором про надання освітніх послуг, суспільним вимогам і потребам ключових стейкхолдерів, а також вимогами до самої системи підвищення кваліфікації, яка за сучасних умов повинна бути зорієнтована на підготовку всебічно розвиненої гармонійної особистості, здатної до вибору індивідуальної освітньої траєкторії, навчання впродовж життя, розвитку професійної кар'єри та здобуття освітніх і професійних компетентностей відповідно до її інтересів, здібностей, можливостей, потреб національної економіки та суспільства.

Тож мета моніторингу полягає в отриманні об'єктивної інформації та прийнятті ефективних управлінських рішень щодо підвищення якості освіти й освітньої діяльності, її відповідності суспільним вимогам і потребам споживачів (замовників) освітніх послуг на основі безперервного системного дослідження процесу і результатів навчання здобувачів освіти, виявлення та відсте-

ження тенденцій у розвитку якості освіти, встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності заявленим цілям, оцінювання ступеня і причин відхилень від цілей.

Здійснення означеної мети неможливе без дотримання ряду умов, добір яких різними науковцями здійснюється по-різному. Наприклад, І. Денкович досліджує таку сукупність педагогічних умов моніторингу якості професійної підготовки майбутніх бакалаврів безпеки життєдіяльності: формування цілісної системи моніторингу якості професійної підготовки; автоматизацію моніторингу якості професійної підготовки; готовність науково-педагогічних працівників до здійснення моніторингу якості професійної підготовки (Денкович, 2013: 8).

Для забезпечення успішності моніторингу навчальної діяльності в системі педагогічного менеджменту закладу вищої освіти Л. Коробович визначає групи концептуально-педагогічних, організаційно-педагогічних і технолого-педагогічних умов (Коробович, 2014).

У своєму дослідженні моніторингу якості ми поділяємо думку І. Гириловської, котра доходить висновку, що поняття «організаційно-педагогічні умови» відображає органічне поєднання організації певного процесу з його успішним перебігом, а це призводить до досягнення встановленої наперед мети. Як наслідок, під організаційно-педагогічними умовами варто розуміти сукупність сприятливих обставин, свідомо створену представниками організаційно-управлінської ланки для забезпечення результативності організації та проведення моніторингу у навчальному закладі (Гириловська, 2018).

Таким чином, виділено сукупність організаційно-педагогічних умов, які, на наш погляд, сприяють успішному вирішенню завдань моніторингу якості підвищення кваліфікації фахівців П(ПТ)О.

До *першої організаційно-педагогічної умови* нами віднесено нормативно-правове забезпечення, у т. ч. нормативно-організаційні документи, які інституалізують моніторинг якості підвищення кваліфікації фахівців П(ПТ)О у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти (БІНПО), зокрема Положення про організацію освітнього процесу в БІНПО, Положення про моніторинг якості освіти та освітньої діяльності, що встановлює організаційні та методичні засади здійснення моніторингу якості освіти й освітньої діяльності у БІНПО, щорічні плани та циклограми моніторингових досліджень якості курсів підвищення кваліфікації в Інституті, спря-

мовані на впровадження заходів із постійного моніторингу й оцінки потреб (очікувань) споживачів (замовників) освітніх послуг, забезпечення можливості здобуття якісної освіти на всіх її рівнях, прийняття управлінських рішень на основі компромісного варіанту взаємодії із ключовими стейкхолдерами.

Оскільки результативність та ефективність моніторингових досліджень залежать від коректності їх організації та проведення, заходи організуються відповідно до п'яти етапів моніторингових досліджень, таких як: цілепокладання і планування дослідження; добір інструментарію для проведення моніторингу; діяльнісний: проведення моніторингових досліджень; аналітичний; коригувально-інформативний.

Серед нормативних умов також варто зазначити запровадження єдиних форм електронних документів із моніторингу якості підвищення кваліфікації.

Друга організаційно-педагогічна умова полягає у формуванні відповідного контуру в організаційній структурі з організації взаємодії та взаємовідносин працівників, які здійснюють моніторинг у закладі освіти, впорядкуванні структури горизонтальних і вертикальних зв'язків та відповідних інформаційних потоків. Загальне керівництво моніторингом якості освіти та освітньої діяльності в Інституті здійснює директор, а безпосереднє управління – за напрямом моніторингових досліджень якості освіти та освітньої діяльності з підвищення кваліфікації слухачів – заступник директора з навчальної роботи, на якого покладено обов'язки з координації наукового супроводу, розроблення моніторингового інструментарію, організації, проведення та контролю моніторингової діяльності. Оскільки у структурі БІНПО відсутній відповідний відділ з організації моніторингу якості освіти, як суб'єкти, котрі беруть участь у підготовці та проведенні моніторингу, залучаються науково-педагогічні працівники, методисти навчального відділу інституту.

Третя організаційно-педагогічна умова: матеріально-технічне забезпечення моніторингу (апаратні засоби: персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференцзв'язку), інформаційно-комунікаційне забезпечення, програмне забезпечення тощо.

Четверта організаційно-педагогічна умова характеризується здійсненням психолого-педагогічного супроводу моніторингу, який полягає в упровадженні та стимулюванні заходів, спрямованих на моральну готовність і мотива-

цію суб'єктів моніторингу, в т. ч. стейкхолдерів, до участі у моніторинговому процесі, усвідомленні відповідальності за реалізацію основних завдань і якість результатів моніторингу, рефлексивну культуру тощо, що зумовлює прийняття суб'єктами моніторингу науково обґрунтованих та організаційно виважених рішень.

Четверта організаційно-педагогічна умова: створення та розвиток єдиної інформаційно-комунікаційної екосистеми, яка поєднує інтелектуальний, науковий, професійний, освітній, технологічний потенціал суб'єктів мережевого освітньо-цифрового середовища, передбачає використання цифрових, андрагогічних, акмеологічних та інтерактивних технологій у віртуальному просторі. Тож через розгортання кросзв'язків і синергію забезпечується взаємодія учасників освітньо-наукового процесу (слухачів, науково-педагогічних працівників, адміністративно-керівного і допоміжного персоналу, стейкхолдерів), створюються умови для функціонування системи моніторингу якості підвищення кваліфікації фахівців ЗП(ПТ)О.

Освітня платформа БІНПО «Профосвіта» (PORTA – PROF – STUDIA <https://profosvita.org>) (рис. 1) як інноваційне освітньо-цифрове середовище широко використовується в системі формальної, неформальної освіти та інформальної післядипломної освіти. У рубриці «In focus of monitoring» («У фокусі моніторингу») представлено план (програму) здійснення моніторингових досліджень якості підвищення кваліфікації фахівців у галузі П(ПТ)О на 2020 р., надається можливість працювати з нормативними документами, аналітичними, статистичними матеріалами, розміщено анкету «Вивчення освітніх запитів і потреб замовників освітніх послуг» з метою забезпечення якості надання освітніх послуг упродовж міжкурсового періоду. Проводиться кількісний і якісний аналіз результатів за допомогою математичної обробки та педагогічної інтерпретації отриманих експериментальних даних.

П'ята організаційно-педагогічна умова полягає у сприянні розвитку компетентностей у проведенні моніторингових досліджень управлінської та / або власної професійної діяльності (як засобу рефлексивної діяльності) педагогічного працівника ЗП(ПТ)О та педагогічного акмепрофесіогенезу. По-перше, через збагачення змісту професійно-педагогічної підготовки та формування системи понять, що відображає сутність, завдання, основні характеристики, особливості та передумови ефективності моніторингу якості освіти, зокрема моніторингу якості підвищення

кваліфікації фахівців закладів П(ПТ)О; ознайомлення з досвідом організації моніторингових досліджень якості освіти й освітніх послуг у контексті взаємодії зі стейкхолдерами; вирішення практичних проблем планування моніторингових досліджень у закладах освіти. По-друге, через диверсифікацію моделей, форм і видів підвищення кваліфікації (навчання за програмою підвищення кваліфікації, у т. ч. участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах, стажування тощо), апробацію та впровадження перспективного педагогічного досвіду.

Рис. 1. Освітня платформа БІППО «Профосвіта»

Висновки. Результати здійсненого аналізу дозволяють зняти певні вищеозначені суперечності, зокрема між об'єктивною необхідністю впровадження системи моніторингу якості підвищення кваліфікації педагогічних кадрів П(ПТ)О і недостатньо визначеними організаційно-педагогічними умовами його реалізації в закладах вищої

та післядипломної освіти. Таким чином, визначений комплекс організаційно-педагогічних умов моніторингу якості підвищення кваліфікації фахівців П(ПТ)О реалізовується у таких напрямках, як: нормативно-правове забезпечення, що інституалізує моніторинг якості підвищення кваліфікації фахівців П(ПТ)О; формування контуру з організації взаємодії та взаємовідносин працівників, які здійснюють моніторинг, впорядкування структури горизонтальних і вертикальних зв'язків та відповідних інформаційних потоків в організаційній структурі закладу освіти; матеріально-технічне забезпечення моніторингу; створення та розвиток єдиної інформаційно-комунікаційної екосистеми; сприяння розвитку компетентностей у проведенні моніторингових досліджень управлінської та / або власної професійної діяльності (як засобу рефлексивної діяльності) педагогічного працівника ЗП(ПТ)О та педагогічного акмепрофесіогенезу. Тож створення означених умов скеровує моніторингову діяльність у закладі освіти на дотримання показників якості підвищення кваліфікації педагогічних працівників ЗП(ПТ)О відповідно до заявлених цілей, встановлених законодавством та / або договором про надання освітніх послуг, суспільних вимог і потреб ключових стейкхолдерів.

У межах отриманих результатів можна намітити перспективу подальших досліджень у напрямі розроблення методичних рекомендацій для керівників, науково-педагогічних і педагогічних працівників щодо практичної реалізації моніторингу якості підвищення кваліфікації фахівців у галузі П(ПТ)О.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабанский Ю. К. Избранные педагогические труды. Москва : Педагогика, 1989. 560 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : Перун, 2005. 1728 с.
3. Выготский Л. С. Педагогическая психология. Москва : Педагогика, 1991. 480 с.
4. Гириловська І. В. Організаційно-педагогічні умови проведення моніторингу якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. *Молодь і ринок*. 2018. № 6 (161). С. 81–84.
5. Денкович І. В. Педагогічні умови моніторингу якості професійної підготовки майбутніх бакалаврів безпеки життєдіяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Лівів, 2013. 230 с.
6. Зеер Э. Ф. Личностно ориентированное профессиональное образование. Екатеринбург : Изд-во Уральского педагогического университета, 1998. 126 с.
7. Коробович Л. П. Забезпечення педагогічних умов успішного моніторингу результативності навчального процесу у ВНЗ. *Народна освіта*. 2012. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/16/statiti/korobovich.htm (дата звернення: 10.07.2020).
8. Мескон М., Альберт М., Хедоурі Ф. Основи менеджменту. Москва : Дело, 1997. 704 с.
9. Ипполитова Н., Стерхова Н. Анализ понятия «педагогические условия»: сущность, классификация. *General and Professional Education*. 2012. № 1. С. 8–14.
10. Пехота О. М. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій. Київ : Вид-во А.С.К., 2003. 240 с.
11. Словник української мови : в 11 т. / АН УРСР. Інститут мовознавства ; за ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1970–1980. Т. 10. 441 с.
12. Словник-довідник з професійної педагогіки / за ред. А. В. Семенової. Одеса : Пальміра, 2006. 272 с.

13. Терещенко Т. В. Теорія організації : навчальний посібник. Хмельницький : Хмельн. ун-т управління та права, 2015. 335 с.
14. Умова. Словник.ua. Портал української мови та культури. URL: <https://slovnyk.ua/index.php?swrd=%D1%83%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0> (дата звернення: 10.07.2020).
15. Умови. Національна академія внутрішніх справ. URL: <https://arm.naiu.kiev.ua/books/filosofia-30012017/info/slovnyk.html> (дата звернення: 10.07.2020)
16. Философский словарь / под ред. И. Т. Фролова. Москва : Политиздат, 1991. 559 с.
17. Философский энциклопедический словарь / гл. ред. Л. Ф. Ильичев, П. Н. Федосеев, С. М. Ковалев, В. Г. Панов. Москва : Сов. энциклопедия, 1983. 840 с.
18. Філософський енциклопедичний словник / ред. кол. : В. І. Шинкарук та ін. Київ : Абрис, 2002. 391 с.
19. Хриков Є. М. Методологія педагогічного дослідження : монографія. Харків, 2018. 294 с.

REFERENCES

1. Babanskyj Yu. K. (1989). Izbrannye pedagogicheskiye trudy [Selected Pedagogical Works]. Moscow: [in Russian]
2. Busel V. T. (Ed.) (2005). Velykyj tлумachnyj slovnyk suchasnoyi ukrayinskoyi movy [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. Kyiv; Irpin: [in Ukrainian]
3. Vygotskyj L. S. (1991) Pedagogicheskaya psikhologyya [Pedagogical psychology]. Moscow: [in Russian]
4. Gurylovska I. V. Organizacijno-pedagogichni umovy provedennya monitoryngu yakosti profesijnoyi pidgotovky majbutnix kvalifikovanyh robotnykiv. [Organizational and pedagogical conditions for monitoring the quality of professional training of future skilled workers]. *Youth and the market*. 2018. № 6 (161). S. 81–84 [in Ukrainian]
5. Denkovych I. V. (2013). Pedagogichni umovy monitoryngu yakosti profesijnoyi pidgotovky majbutnikh bakalavriv bezpeky zhyttyedyialnosti [Pedagogical conditions for monitoring the quality of professional training of future bachelors of life safety]. Candidate's thesis. Lviv, 2013. 230 s. [in Ukrainian]
6. Zeer E. F. (1998). Lychnostno oryentyrovannoe professyonalnoe obrazovanye [Personally oriented vocational education]. Ekaterynburg: [in Russian]
7. Korobovych L. P. Zabezpechennya pedagogichnykh umov uspishnogo monitoryngu rezultatyvnosti navchalnogo procesu u VNZ [Providing pedagogical conditions for successful monitoring of the effectiveness of the educational process in higher education]. *Public education*. 2012. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita_vupysku/16/statti/korobovich.htm (data zvernennya: 10.07.2020) [in Ukrainian].
8. Meskon M., Albert M., Khedouri F. (1997). Osnovy menedzhmentu [Fundamentals of management]. Moscow [in Russian]
9. Yppolytova N., Sterkhova N. Analiz ponyatyua "pedagogicheskiye uslovyia": sushhnost, klassyfykacya [Analysis of the concept of "pedagogical conditions": essence, classification]. *General and Professional Education*. 2012. № 1. P. 8–14. [in Russian]
10. Pyexota O. M. (2003). Pidgotovka majbutnogo vchytelya do vprovadzhennya pedagogichnykh texnologij [Preparing future teachers for the introduction of pedagogical technologies]. Kyiv: A.S.K. [in Ukrainian]
11. Bilodid I. K. (Ed.) (1970–1980). Slovnyk ukrayinskoyi movy: v 11 t. Dictionary of the Ukrainian language: in 11 vols. Kyiv: [in Ukrainian]
12. Semenovoy A. V. (Ed.) (2006). Slovnyk-dovidnyk z profesijnoyi pedagogiky [Dictionary-reference book on professional pedagogy]. Odesa: [in Ukrainian]
13. Tereshhenko T. V. (2015). Teoriya organizaciyi: navch. posib. [Theory of organization]. Khmelnytskyj: [in Ukrainian]
14. Uмова [Condition]. *Slovnik.ua*. Ukrainian language and culture portal. URL: <https://slovnyk.ua/index.php?swrd=%D1%83%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0> (data zvernennya: 10.07.2020) [in Ukrainian]
15. Umovy [Condition]. *National Academy of Internal Affairs*. URL: <https://arm.naiu.kiev.ua/books/filosofia-30012017/info/slovnyk.html> (data zvernennya: 10.07.2020) [in Ukrainian]
16. Frolov Y. T. (Ed.) (1991). Fylosofskiy slovar [Philosophical dictionary]. Moscow: [in Russian]
17. Ylychev L. F. (Ed.) (1983). Fylosofskiy encyklopedycheskyj slovar [Philosophical Encyclopedic Dictionary]. Moscow [in Russian]
18. Shynkaruk V. I. (Ed.) (2002). Fylosofskiy encyklopedychnyj slovnyk [Philosophical Encyclopedic Dictionary]. Kyiv [in Ukrainian]
19. Khrykov Ye. M. (2018). Metodologiya pedagogichnogo doslidzhennya [Methodology of pedagogical research]. Kharkiv [in Ukrainian]